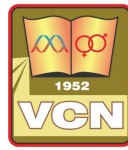

Số 18

Tháng 10-2004

Thông Tin Thú Y

Hoài Đức

TRẠM THÚ Y HOÀI ĐỨC (HÀ TÂY), VIỆN CHĂN NUÔI QUỐC GIA VÀ CIRAD XIN TRẦN TRONG GIỚI THIỆU:

Thông Tin Thú Y

Bản tin nội bộ của mạng lưới “Giám sát dịch bệnh trên đàn lợn”

ĐỊNH HƯỚNG HOẠT ĐỘNG CỦA NGÀNH THÚ Y TỈNH HÀ TÂY TRONG THÁNG 11 VÀ 12/2004.

Ảnh: Ông Nguyễn Xuân Vui, Chi Cục Phó Chi Cục Thú Y Hà Tây với tờ Tin Thú Y.

súc, gia cầm vào Tỉnh; chấn chỉnh hiệu quả hoạt động của các chốt kiểm dịch.

Duy trì công tác KSGM, KTVSTY các cơ sở chăn nuôi, sản xuất con giống, buôn bán động vật, tăng cường kiểm tra VSTY thịt gia súc, gia cầm ở các chợ buôn bán gia cầm thủy cầm.

Công tác thanh tra kiểm tra được tiến hành thường xuyên ở các chuyên đề chú trọng việc kiểm dịch, KTVSTY và giám sát dịch bệnh.

Triển khai tiêm phòng vụ đông, tiêm phòng LMLM cho đàn bò sữa (nguồn kinh phí từ dự án phát triển bò sữa).

Hoàn thiện đề án củng cố hệ thống thú y Tỉnh từ Chi cục đến Ban CNTY xã, phường, thị trấn.

Tiếp nhận và thực hiện chương trình phục hồi và phát triển đàn gia cầm sau dịch Cúm.

Tăng cường công tác thông tin tuyên truyền hoạt động chuyên ngành, tập huấn cho thú y cơ sở.

(Theo CCTYHT)

TRẠM THÚ Y HOÀI ĐỨC TĂNG CƯỜNG TẬP HUẤN, CHUYỂN GIAO KỸ THUẬT ĐẾN CÁN BỘ THÚ Y CƠ SỞ VÀ NGƯỜI CHĂN NUÔI

(Xem trang 6)

HOẠT ĐỘNG CỦA MẠNG LƯỚI GIÁM SÁT DỊCH BỆNH TRÊN ĐÀN LỢN

(Xem trang 2)

HOẠT ĐỘNG CỦA MẠNG LƯỚI GIÁM SÁT DỊCH BỆNH TRÊN ĐÀN LỢN

Trong tháng qua, các thú y viên của Mạng lưới đã điều trị được 231 ca bệnh trên đàn lợn với tổng số 1092 con lợn các loại. Trong đó:

Lợn Nái: 20 ca, 20 con.

Lợn Sữa: 46 ca, 470 con.

Lợn Gột: 18 ca, 100 con.

Lợn Thịt: 147 ca, 502 con.

Trong 231 ca điều trị có 29 ca

có lợn bị bệnh quá nặng không điều trị hiệu quả, chết 49 con lợn các loại, trong đó có 1 ca DD (1 con chết), 12 ca ED (18 con chết), 3 ca HH (5 con chết), 2 ca PT (2 con chết), 4 ca PTH (11 con chết), 6 ca TC (11 con chết), 1 ca THT (1 con chết).

Trong tháng hoạt động vừa qua, các thành viên của Mạng lưới đã chẩn đoán nghi ngờ và tiến hành

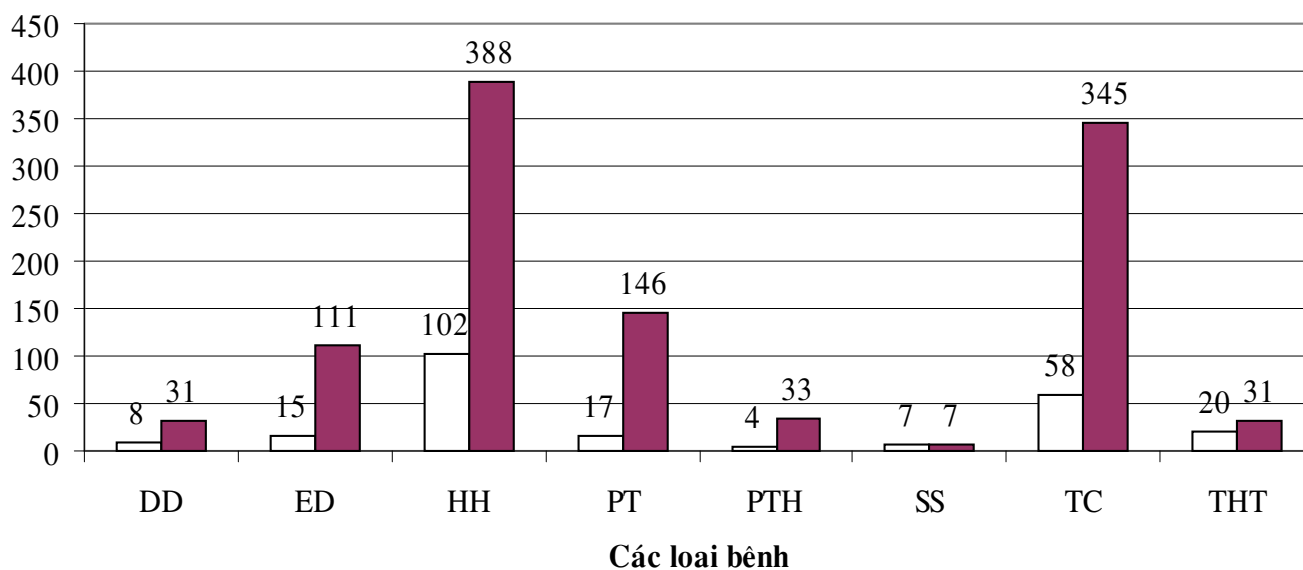
điều trị chủ yếu là các bệnh đường hô hấp (HH), sau đó là các bệnh thuộc Hội chứng tiêu chảy (TC), phân trắng ở lợn con (PT), bệnh E.Coli phù đầu (ED), bệnh tụ huyết trùng lợn (THT), bệnh phồng thưng hàn lợn (PTH) và đóng dấu lợn (DD). Ngoài các bệnh trên còn có các bệnh sinh sản ở lợn nái (SS). (Thể hiện ở biểu đồ I).

Tổng hợp của Hà Minh Tuấn

Số liệu cụ thể của từng xã như sau:

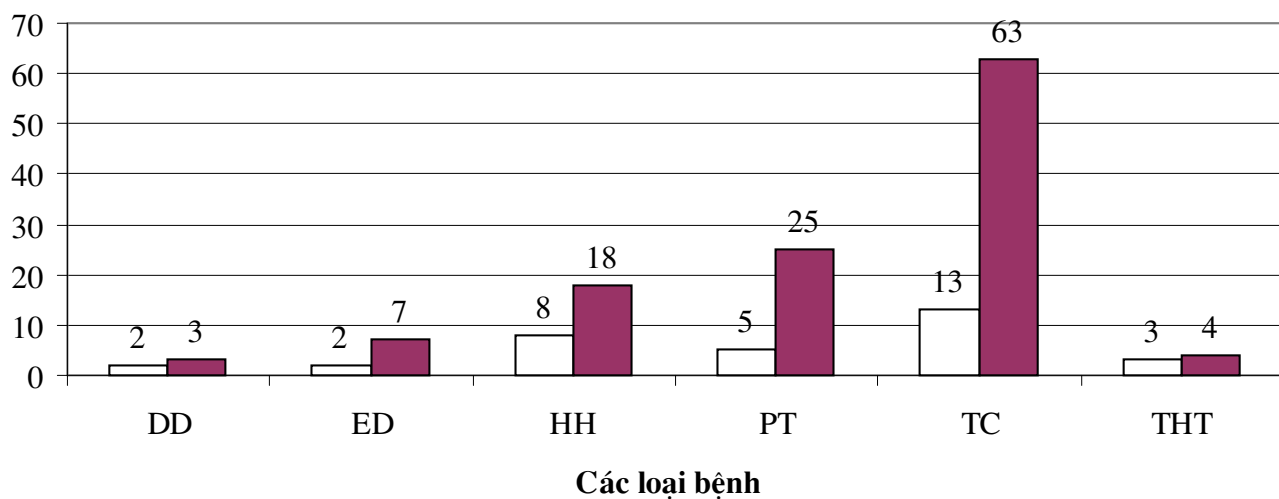
Xã	Số ca bệnh (ca)	Số lợn ốm (con)	Số lợn ĐT không hiệu quả (con)
ĐẮC SỞ	33	120	1
ĐỨC GIANG	16	118	13
ĐỨC THƯỢNG	25	173	17
DƯƠNG LIỄU	29	111	1
MINH KHAI	20	75	0
SƠN ĐÔNG	14	63	2
SONG PHƯƠNG	11	44	0
TIỀN YÊN	11	40	0
YÊN SỞ	72	348	15
TỔNG	231	1092	49

Biểu đồ I: Tình hình dịch bệnh trên địa bàn hoạt động của Mạng lưới

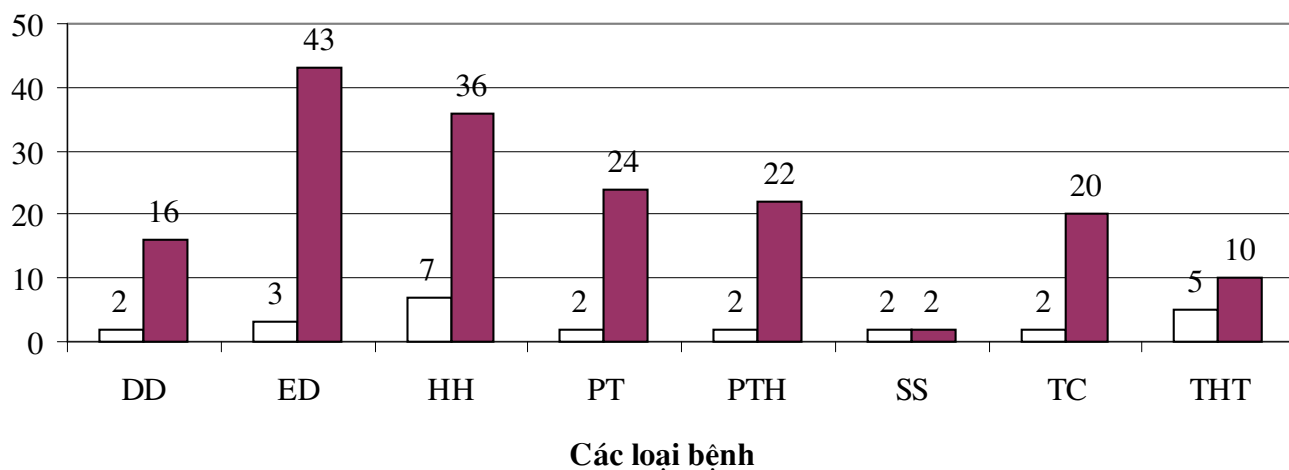

Ghi chú: □ Số ca bệnh (ca) ■ Số lợn bệnh (con)

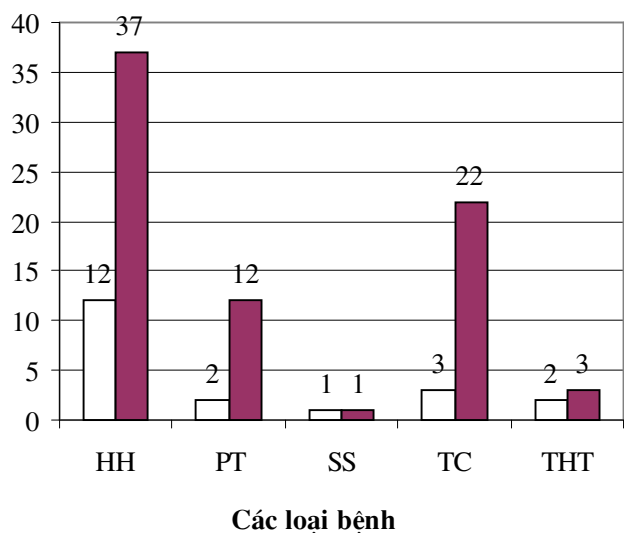
Xã Đắc Sở

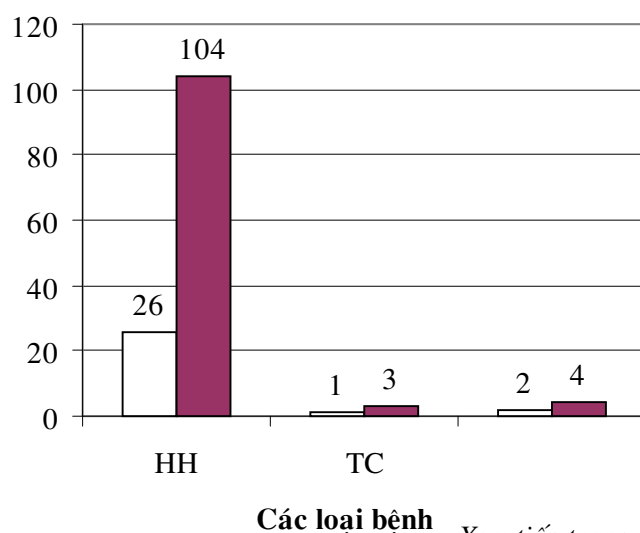
Xã Đức Thượng

Xã Minh Khai

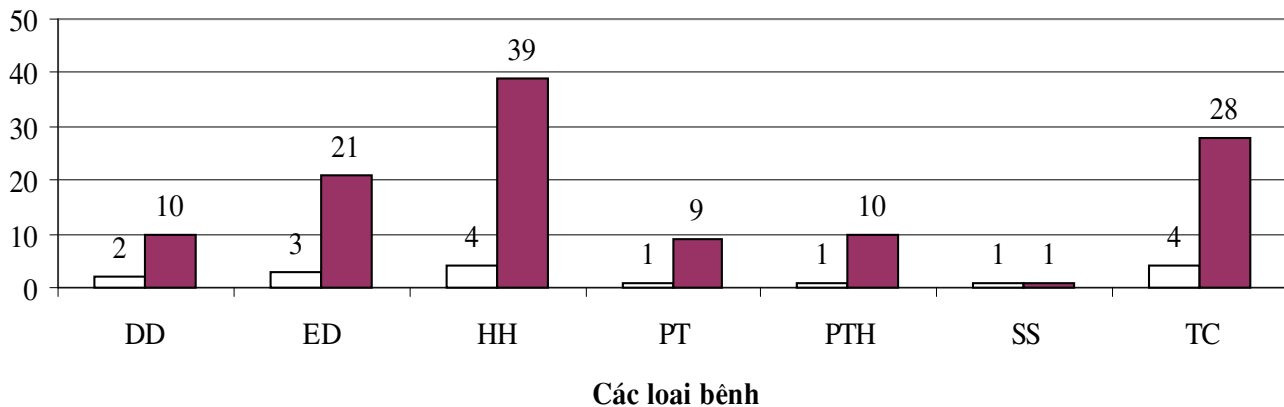

Xã Dương Liễu

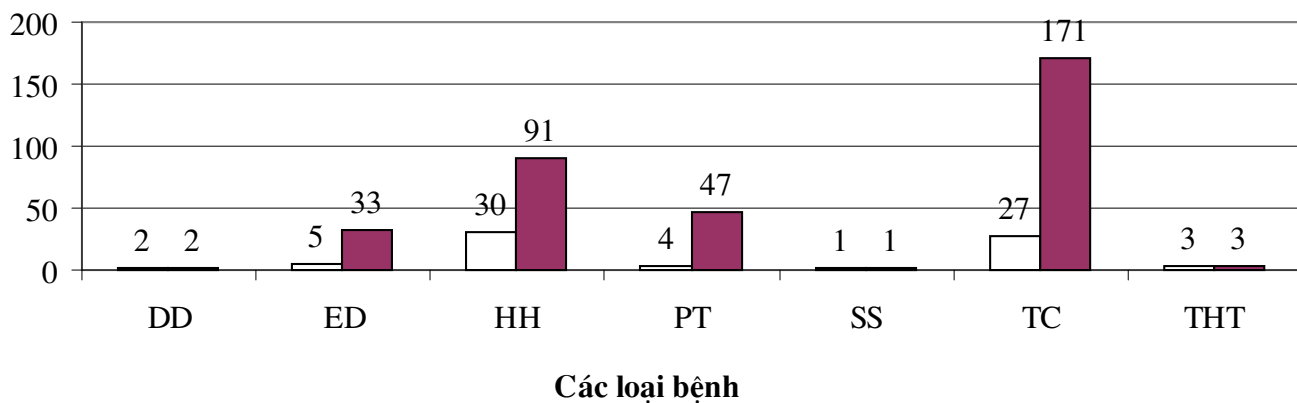

Xem tiếp trang 4

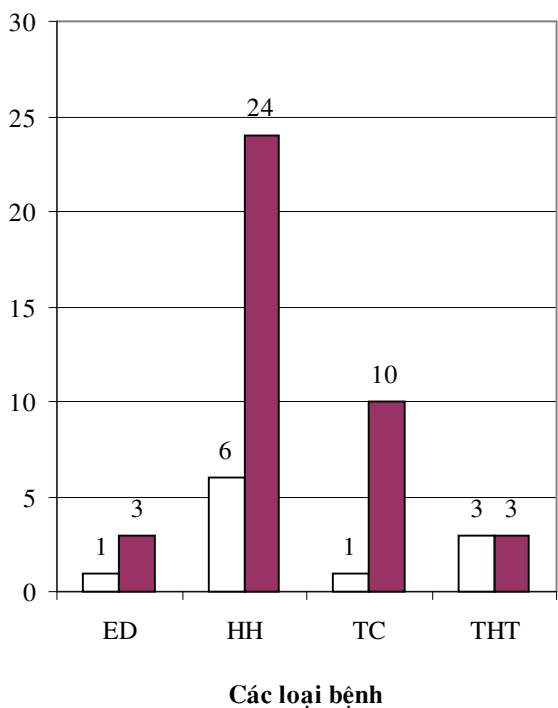
Xã Đức Giang

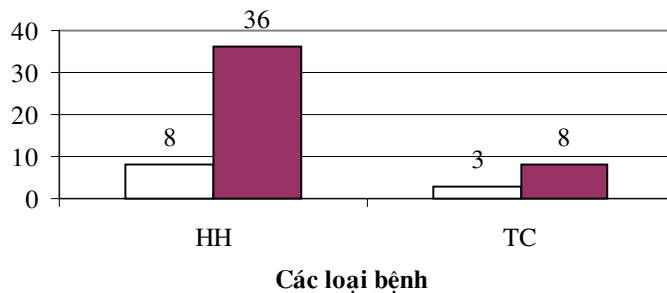
Xã Yên Sở

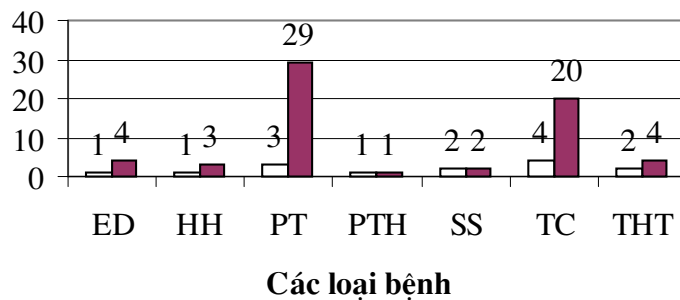
Xã Tiên Yên

Xã Song Phương

Xã Sơn Đồng

KẾT QUẢ CÔNG TÁC THÚ Y THÁNG 10/2004

Trong tháng 10/2004, những nhiệm vụ trọng tâm đã thực hiện:

Phòng chống dịch bệnh

Trong tháng dịch bệnh trên địa bàn Huyện ổn định, dịch Cúm gia cầm và Lở mồm long móng ở gia súc không có biểu hiện tái phát. Kết quả này phản ánh việc triển khai các biện pháp phòng chống dịch của các cơ sở tốt.

Nhận thức của người chăn nuôi đã có bước chuyển biến, nhiều hộ chủ động mua thuốc sát trùng, vaccin về phòng bệnh cho đàn gia súc, gia cầm.

Công tác tiêm phòng bổ sung tiếp tục được các thú y cơ sở duy trì, trong tháng đã tiêm phòng cho 12.530 con lợn, 113 con chó, 45.500 con gia cầm.

Một số xã làm tốt công tác quản lý dịch bệnh và tiêm phòng bổ sung là An Khánh, Thị Trấn Trời, Minh Khai, Cát Quế.

Kiểm soát giết mổ, kiểm tra vệ sinh thú y

Duy trì công tác kiểm soát giết mổ tại 10 chợ, số lượng qua kiểm tra là trâu bò 143 con, lợn 2750 con, phủ tạng 1178 bộ.

Ngày 20/10 Trạm Thú y Huyện đã tập huấn chuyên môn cho các cán bộ làm công tác kiểm soát giết mổ, chấn chỉnh việc lăn dấu trên thân thịt ở một số chợ, có một số cán bộ

chưa chú trọng đến chuyên môn, đặc biệt đóng dấu trên thân thịt đã kiểm tra.

Tiếp tục kiểm tra một số chợ, tạo điều kiện cho các cán bộ hoàn thành tổ nhiệm vụ chuyên môn.

Kiểm tra vệ sinh thú y

Trong tháng 10/ 2004 UBND Huyện đã chỉ đạo Trạm Thú y Huyện, ngành chức năng và UBND các xã, thị trấn triển khai kế hoạch kiểm tra vệ sinh thú y các cửa hàng kinh doanh thức ăn chăn nuôi trên địa bàn Huyện.

Tính đến ngày 10/11 đã kiểm tra được 46/90 cửa hàng, qua kiểm tra nhiều chủ hộ chấp hành tốt các quy định về địa điểm, điều kiện vệ sinh thú y tại cửa hàng. Tuy nhiên ở một số cửa hàng việc sắp xếp, kê thức ăn chăn nuôi bày bán tại cửa hàng chưa đúng quy định, có cửa hàng còn bẩn, địa điểm kinh doanh còn chật trội. Đoàn kiểm tra đã hướng dẫn, nhắc nhở chủ hàng thực hiện tốt hơn những quy định từ đó ngăn chặn cơ bản hiện tượng kinh doanh trái pháp luật, thức ăn kém chất lượng, bị nấm mốc trôi nổi trên thị trường.

Thanh tra kiểm tra và quản lý thuốc thú y

Trong tháng đã kiểm tra Trạm trưởng cấp đổi chứng chỉ hành nghề kinh doanh thuốc thú y cho tất cả các cửa hàng kinh doanh thuốc thú y trên địa bàn Huyện. Đến nay có 56 cửa hàng kinh doanh thuốc thú y (so với năm 2003

giảm 11 cửa hàng)

Đã kiểm tra 8/21 cửa hàng bán vaccin, không phát hiện có vaccin ngoài luồng, song đã xử lý 80 liều vaccin dịch tả lợn hết hạn sử dụng.

Qua kiểm tra cũng đã phát hiện một số thuốc thú y kém chất lượng, đã tiến hành xử lý 110 ống, gói thuốc quá hạn, không rõ nơi sản xuất.

Do làm tốt công tác thanh tra kiểm tra đã đưa hoạt động kinh doanh thuốc thú y, thức ăn chăn nuôi vào nề nếp hoạt động có hiệu quả hơn, đảm bảo an toàn dịch bệnh, quyền lợi cho người tiêu dùng.

Công tác khác

Đầu tháng 10/2004 Trạm thú y Huyện phối hợp với công ty thuốc thú y VIBAR tổ chức buổi hội thảo chuyên đề về bệnh Phó thương hàn lợn và dùng sản phẩm mới điều trị. Tổng số có trên 100 người tham dự, qua buổi hội thảo đã giúp cho cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi có thêm kiến thức về cách phòng trị bệnh Phó thương hàn trên đàn lợn.

Tiếp tục duy trì hoạt động Mạng lưới giám sát dịch bệnh, tham gia cùng các ngành liên quan xây dựng Hợp tác xã chăn nuôi Hợp Thắng, dự án khôi phục sản xuất sau dịch Cúm gia cầm tại xã Cát Quế.

KẾ HOẠCH HOẠT ĐỘNG THÁNG 11/2004

1. Xây dựng phương án phòng chống dịch LMLM và Cúm gia cầm tái phát.
2. Tăng cường quản lý dịch bệnh đến các thôn xóm.
3. Hướng dẫn Ban thú y các xã, thị trấn chuẩn bị tổng kết công tác thú y năm 2004 và xây dựng kế hoạch năm 2005.
4. Hoàn thành công tác kiểm tra vệ sinh thú y đối với các cửa hàng kinh doanh thức ăn chăn nuôi.
5. Phối hợp với các công ty thuốc thú y tiếp tục tập huấn đến cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi.
6. Duy trì hoạt động kiểm soát giết mổ, quản lý thuốc thú y, cùng các ngành liên quan tăng cường kiểm tra các xã thị trấn và các cơ sở có liên quan đến hoạt động thú y.
7. Duy trì hoạt động Mạng lưới giám sát dịch bệnh trên địa bàn Huyện.

Nguyễn Ngọc Sơn - Trạm trưởng Trạm Thú y Hoài Đức

TRẠM THÚ Y HOÀI ĐỨC TĂNG CƯỜNG TẬP HUẤN, CHUYỂN GIAO KỸ THUẬT ĐẾN CÁN BỘ THÚ Y CƠ SỞ VÀ NGƯỜI CHĂN NUÔI

Ảnh: Một buổi tập huấn kỹ thuật của công ty Hanvet tới người chăn nuôi do Trạm tổ chức

Hoài Đức là huyện có phong trào chăn nuôi phát triển, đặc biệt là chăn nuôi lợn và gia cầm, đến nay tổng đàn lợn 127.682 con, tổng đàn gia cầm, thủy cầm là 364.140 con (bằng 60% so với thời điểm trước ước khi có dịch Cúm gia cầm).

Thời gian qua Trạm Thú y Hoài Đức đã tăng cường phối hợp với các tổ chức chuyên ngành mở nhiều lớp tập huấn, chuyển giao kỹ thuật đến cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi. Một số công ty thuốc thú y lớn mà Trạm thường xuyên phối kết hợp như HanVet, Thú y xanh, Vibac, Bayer, Xí nghiệp thuốc thú y TW... Trong 9 tháng đầu năm 2004 Trạm đã mở 13 lớp tập huấn tại Huyện với

1250 lượt người tham dự. Nội dung tập huấn chủ yếu đi sâu vào các biện pháp kỹ thuật phòng trị bệnh cho gia súc gia cầm, một số bệnh thường gặp, một số bệnh mới tái phát như Cúm gia cầm, Lở mồm long móng, Phó thương hàn, Hội chứng ho thở, tiêu chảy... Đồng thời Trạm Thú y Huyện còn giới thiệu, hướng dẫn các quy định của Pháp lệnh thú y về công tác phòng chống dịch bệnh tại cơ sở.

Cũng trong thời gian qua Trạm đã phối hợp với tổ chức CIRAD (Cộng hòa Pháp) – Viện chăn nuôi hàng tháng có 1 buổi chuyển giao phương pháp quản lý dịch bệnh mới trên đàn lợn cho 15 cán bộ thú y ở 11 xã, thị trấn để từ đó nhân rộng trên địa bàn Huyện. Phối hợp với Trường Cao đẳng Cộng đồng Hà Tây mở lớp trung cấp chăn nuôi thú y tại Huyện cho 40 học viên là cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi để bổ sung nhân lực cho Ban thú y các xã, thị trấn.

Do làm tốt việc tập huấn, chuyển giao kỹ thuật đến cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi mà công tác thú y của huyện Hoài Đức 9 tháng đầu năm đã có chuyển biến

tích cực, dịch Cúm gia cầm xảy ra hồi đầu năm nhanh chóng được ngăn chặn, đến nay không có hiện tượng tái phát. Tỷ lệ tiêm phòng đàn lợn tăng 28%, đàn trâu bò tăng 15%, đàn chó tăng 18% so cùng kỳ. Số lượng động vật, sản phẩm động vật thông qua kiểm soát giết mổ, kiểm tra vệ sinh thú y tăng 10% so cùng kỳ. Đặc biệt công tác phòng chống dịch bệnh trên đàn gia súc, gia cầm tại các hộ chăn nuôi từng bước được cải thiện, nhiều hộ chăn nuôi chủ động mua vaccin, thuốc sát trùng định kỳ phòng bệnh cho vật nuôi. Khi thấy hiện tượng gia súc - gia cầm ốm, chết họ đã chủ động khai báo cho cán bộ thú y cơ sở để có biện pháp can thiệp kịp thời.

Kế hoạch thời gian tới của Trạm Thú y Hoài Đức là tiếp tục phối hợp với các tổ chức chuyên ngành, đài truyền thanh Huyện, Trạm khuyến nông, các tổ chức đoàn thể của Huyện để đẩy mạnh tuyên truyền và triển khai các lớp tập huấn chuyên môn đến người dân nhằm chủ động phòng chống dịch bệnh ngay từ các thôn xóm, cụm dân cư, góp phần đảm bảo an toàn dịch bệnh cho đàn gia súc - gia cầm.

Nguyễn Bá Đạt - Trạm Thú y Hoài Đức

VĂN BẢN MỚI VỀ CÔNG TÁC THÚ Y TRONG THÁNG 10 + 11/2004

Ngày 29 tháng 10/2004 Cục thú y có công điện số 15 gửi tới Sở NN & PTNT, Chi cục thú y các tỉnh thành phố về việc tăng cường phòng chống dịch bệnh gia súc gia cầm

Ngày 8/11/2004 Cục thú y có công điện số 16 gửi tới Sở NN & PTNT, Chi cục thú y các tỉnh thành phố: Bắc Ninh, Hải Dương, Hưng Yên, Lạng Sơn, Hải Phòng, Quảng Ninh, Thái Nguyên, Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Hà Nội, Hà Tây về việc triển khai công tác phòng chống dịch LMLM gia súc

Ngày 09/11/2004 Chi cục Thú y Hà Tây có công văn 580 gửi UBND các huyện thị xã, trạm thú y các huyện thị về việc tăng cường phòng chống dịch cúm gia cầm

Ngày 26/10/2004 UBND huyện Hoài Đức có công văn số 490 CV/UB gửi UBND các xã thị trấn về việc tăng cường triển khai các biện pháp phòng chống dịch cúm gia cầm.

Ngày 27/10/2004 UBND huyện Hoài Đức có công văn số 492 CV/UB gửi UBND các xã thị trấn, các cơ quan ban ngành của Huyện về việc tăng cường kiểm tra quản lý hoạt động kinh doanh thức ăn chăn nuôi.

Nguyễn Thị Kim Anh - Trạm Thú y Hoài Đức

NÉT MỚI TRONG CHỈ ĐẠO CÁC HOẠT ĐỘNG CHUYÊN MÔN Ở ĐẮC SỞ

Đắc Sở là một xã có diện tích nhỏ hơn so với các xã khác song những năm gần đây phong trào chăn nuôi ở đây phát triển khá mạnh, đến nay đàn bò có 195 đàn lợn 2036 con, đàn gia cầm 34.000 con.

Những năm qua công tác thú y ở đây có những chuyển biến tích cực, đặc biệt năm 2004, tỷ lệ tiêm phòng đàn trâu bò tăng 25 %, đàn chó tăng 20 %, đàn lợn tăng 30 % so với cùng kỳ, dịch Cúm gia cầm không xảy ra, tỷ lệ gia súc ốm về bệnh truyền nhiễm có xu hướng giảm.

Để có được những kết quả trên ông Nguyễn Bá Sỹ – Trưởng ban thú y xã đã cho chúng tôi biết: Thời gian qua Ban thú y xã cũng đã có nhiều cải tiến trong phương thức hoạt động chuyên môn. Trước hết là tích cực tham mưu cho chính quyền địa phương chỉ đạo các hoạt động thú y đến tận các thôn xóm. Khi Huyện có kế hoạch về công tác thú y như phát động tiêm phòng, tẩy uế môi trường, các biện pháp về phòng chống dịch bệnh, Ban thú y căn cứ vào tình hình thực tế ở địa phương có kế hoạch cụ thể trình UBND xã triển khai đến các thôn xóm. Người trực tiếp tổ chức các

hoạt động chuyên môn đến người chăn nuôi chính là nhờ các ông bà trưởng thôn, có thể nói đây là những người có vai trò rất quan trọng trong các hoạt động chuyên môn. Đơn cử như việc tổ chức tiêm phòng đàn chó và trâu bò, xã thường tổ chức tiêm tập chung tại một địa điểm, các ông bà trưởng thôn là người trực tiếp đôn đốc thuyết phục chủ nuôi mang gia súc ra tiêm để nhanh hoàn thành chỉ tiêu, kế hoạch. Công tác tổng tẩy uế môi trường cũng được họ đến từng nhà đôn đốc, chủ hộ nào làm tốt báo cáo để xã động viên, khuyến khích, chủ hộ nào chấp hành chưa tốt, kịp thời nhắc nhở

Cũng thông qua các ông bà trưởng thôn mà công tác quản lý dịch bệnh đàn gia súc, gia cầm ở các thôn xóm được chặt chẽ, kịp thời hơn, Ban thú y xã Đắc Sở chỉ có 2 người phụ trách cả 6 thôn, không có điều kiện để đến hết từng hộ chăn nuôi. Chính nhờ các ông bà trưởng thôn mà năm qua Ban thú y đã kịp thời ngăn chặn các ổ dịch trên đàn gia súc gia cầm, đặc biệt khi dịch Cúm gia cầm xảy ra hồi đầu năm, cả xã chỉ có 1 hộ với 38 con gia cầm phải tiêu hủy. Có được điều này chính là do phát hiện sớm bệnh, từ đó có biện pháp ngăn chặn ngay, không để dịch bệnh lây lan rộng trên địa bàn xã. Điều này cũng khẳng định một thành công, một nét mới về sự kết hợp giữa cán bộ chuyên môn và chính quyền thôn ở Đắc Sở.

Công tác tuyên truyền thời gian qua cũng được Đắc Sở rất quan tâm chú trọng, thông qua hệ thống tuyên thanh và chính quyền thôn kế hoạch của huyện,

của xã đã được chuyển tải kịp thời đến người dân. Khi mọi người, mọi nhà cùng thực hiện thì các chỉ tiêu, kế hoạch đặt ra đều hoàn thành một cách nhanh chóng. Từ kinh nghiệm này mà năm qua các hoạt động chuyên môn về công tác thú y ở Đắc Sở đã được phát huy tốt, hiện nay các hoạt động chuyên môn đã tạo thành một phong trào, nề nếp có hiệu quả.

Trao đổi với chúng tôi ông Sỹ còn cho biết thêm, để có được kết quả trên về năng lực và trình độ chuyên môn của cán bộ thú y dưới cơ sở cũng là yếu tố rất quan trọng vì hiện nay đi đôi với việc phát triển chăn nuôi thì vấn đề về dịch bệnh cũng vô cùng phức tạp, không đơn thuần như trước đây. Những năm qua Trạm Thú y Hoài Đức có chiến lược tập trung nâng cao trình độ chuyên môn cho thú y viên cơ sở, điều này đã giúp họ xử lý được nhiều ca bệnh, biết cách tham mưu cho chính quyền địa phương từ đó nhiệm vụ chuyên môn có chuyển biến nhiều.

Thời gian tới Ban thú y Đắc Sở tiếp tục phối hợp với chính quyền thôn xóm và các ngành đoàn thể của xã tập trung hướng dẫn người chăn nuôi áp dụng các biện pháp phòng chống dịch bệnh, hạn chế đến mức thấp nhất những thiệt hại do dịch bệnh gây ra thúc đẩy chăn nuôi phát triển.

Hy vọng những chuyển biến về các hoạt động chuyên môn của Đắc Sở sẽ là những bài học kinh nghiệm để Ban thú y các xã, thị trấn học tập.

*BSTY. Trần Thị Gái
Trạm Thú y Hoài Đức*

CAN THIỆP KHI BÒ SINH SẢN

Trường hợp bò mẹ sau khi sinh, tử cung bị lộn ra ngoài, cần phải can thiệp như thế nào?

Trả lời: Bò mẹ sau khi sinh, tử cung có thể bị lộn hoàn toàn ra ngoài. Hiện tượng này thường xảy ra ở những bò già, đã đẻ nhiều lứa, chăm sóc, nuôi dưỡng kém, ít vận động và những bò đẻ khó do thai to, thao tác kéo thai quá mạnh... Khi gặp trường hợp tử cung bị lộn ra ngoài phải xử lý ngay, càng sớm càng tốt. Càng để lâu hiệu quả điều trị càng thấp do tử cung bị khô, xung huyết, tổn thương và dễ nhiễm trùng, thậm chí có thể phải cắt bỏ tử cung hoặc gây chết. Chúng ta có thể xử lý theo các bước sau:

- Cho bò đứng vào gióng đỡ

(nếu có), phân mông cao hơn phân đầu, khi không thể cho bò đứng dậy được cũng có thể xử lý ở vị trí nằm, nhưng khó khăn và vất vả hơn.

- Rửa sạch toàn bộ phần tử cung lộn ra ngoài, bóc nhau. Nếu bò ở vị trí nằm thì phải lót tấm nilông bên dưới, trước khi rửa.

- Rửa lại bằng dung dịch sát trùng nhẹ hoặc dung dịch có tính chất làm săn da (có thể dùng dung dịch phèn chua 2%, dung dịch Novocain 3%...).

- Một người giúp nâng đỡ tử cung lên ngang âm hộ, người kia dùng hai tay ấn từng phần tử cung vào bên trong cho đến khi toàn bộ tử cung được đưa vào hết. Lưu ý, tay phải được sát trùng sạch sẽ, móng tay cắt

ngắn và thao tác phải nhẹ nhàng để tránh gây tổn thương.

- Kiểm tra lần cuối xem tử cung có bị xoắn không.

- Bơm thật bằng dung dịch thuốc sát trùng và đặt kháng sinh phổ rộng vào tử cung.

Nếu thấy có hiện tượng xuất huyết thì tiêm thuốc cầm máu. Nếu bò có triệu chứng toàn thân như sốt, kém ăn, ủ rũ... thì điều trị toàn thân bằng kháng sinh và các loại thuốc trợ sức. Trường hợp bò rặn nhiều cần chú ý: Dùng dung dịch Novocain phong bế vùng khum đuôi; khâu nếp âm hộ để cố định và tránh không cho tử cung bị đẩy trở lại ra ngoài.

(Theo NNVN)

SỰ BẤT CẬP CỦA HỆ THỐNG THÚ Y TRONG CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG DỊCH

Bài viết của Đỗ Cường Kỳ - Chi hội thú y xã Đình Bảng – Từ Sơn, Bắc Ninh

(Bài đăng trên tạp trí khoa học kỹ thuật thú y số 04 – 2004)

Hiện nay công tác thú y của chúng ta còn nhiều điều điều bất cập trong công tác phòng chống dịch. Về hệ thống tổ chức có 4 cấp, Trung ương có Cục thú y, Tỉnh, là Chi cục thú y, Huyện là Trạm thú y, còn ở tuyến xã, tuyến quan trọng nhất trong toàn hệ thống thì bị bỏ trống. Tại sao nói tuyến xã là quan trọng nhất là vì tuyến xã đảm nhiệm việc tiêm phòng 100 % số đầu gia súc và đảm nhận việc chữa trị đến 99 % số gia súc bị bệnh. Vì chẳng có ai lại kiêng trâu, kiêng lợn lên tuyến huyện, tuyến tỉnh chữa chạy bao giờ.

Là người tiếp xúc gần nhất với đàn gia súc gia cầm nên người thú y cơ sở phát hiện ra dịch sớm nhất, giống như người gác

cảnh báo cháy rừng. Cũng giống như cháy rừng khi dịch bệnh mới như nhện lửa còn đang nhen nhóm có thể dập tắt được dễ dàng chứ nếu để bùng lên như vụ cháy rừng U Minh hay như dịch cúm gia cầm đầu năm 2004 vừa qua thì việc dập tắt được dịch bệnh rất khó khăn và vô cùng tốn kém.

Với việc tổ chức như hiện nay thì đa số các Chi cục hoặc Trạm Thú y chỉ làm được việc trung chuyển vaccin là chủ yếu, còn giúp đỡ cấp xã trong việc điều trị chẩn đoán bệnh thì chẳng được là bao vì trang thiết bị xét nghiệm phi lâm sàng không có, còn chẩn đoán bằng mắt thì có khi lại không giỏi bằng tuyến xã? Khi dịch bệnh xảy ra không có vật tư, tiền dự trữ. Cục xin Bộ, Chi cục xin Sở, Trạm không biết xin đâu. Như hiện nay

ở Bắc Ninh đang xảy ra bệnh LMLM trên bò và lợn. Trạm thú y huyện chỉ có 1000 liều vaccin, hỏi Tỉnh đáp chưa có (??!!), thuốc sát trùng cũng không. Mời trưởng thú y xã lên họp khẩn cấp rồi chẳng biết làm gì? Chỉ theo dõi rồi báo cáo. Nếu bệnh xảy ra ở dăm ba xã lấy gì dập dịch khi nó phát ra còn lẻ tẻ? Theo tôi từ Trung ương đến địa phương phải có quỹ dự phòng chống dịch do chuyên ngành Thú y quản lý và sử dụng trong tình huống khẩn cấp theo quy định của Chính phủ; còn như hiện nay khác nào lửa đã bùng lên rồi còn chạy đi xin tiền mua thuốc chữa cháy. Hỏi dập dịch làm sao? Đòi lời tâm huyết, mong các cấp có thẩm quyền với trách nhiệm lưu tâm.

CHUYÊN MỤC PHÁP LUẬT THÚ Y

* **Hỏi:** Là người chăn nuôi tôi muốn biết một số khái niệm về: **Động vật, sản phẩm động vật, dịch bệnh động vật, ổ dịch, vùng có dịch, vùng uy hiếp, vùng đệm, kiểm soát giết mổ, kiểm tra vệ sinh thú y?**

* **Đáp:** Theo điều 3 của Pháp lệnh thú y công bố ngày 29/4/2004 giải thích một số thuật ngữ như sau:

Động vật là các loại thú, cầm bò sát, ong tằm, và các loại côn trùng khác, động vật lưỡng cư, cá, giáp xác, nhuyễn thể, động vật có vú sống dưới nước và các loài động vật thủy sinh khác.

Sản phẩm động vật là thịt, trứng, sữa, mật ong, sáp ong chúa, tinh dịch, phôi động vật, huyết, nội tạng, da lông, xương, sừng, ngà, móng, các sản phẩm khác có nguồn gốc từ động vật.

Dịch bệnh động vật là một bệnh truyền nhiễm, thuộc danh mục các bệnh phải công bố dịch hoặc danh mục các bệnh nguy hiểm của động vật làm động vật mắc bệnh, chết nhiều hoặc làm lây lan trong một hoặc nhiều vùng.

Ổ dịch động vật là nơi đang có bệnh truyền nhiễm nguy hiểm của động

vật thuộc danh mục các bệnh phải công bố dịch hoặc danh mục các bệnh nguy hiểm của động vật.

Vùng có dịch là vùng có nhiều ổ dịch đã được cơ quan thú y có thẩm quyền xác định.

Vùng bị dịch uy hiếp là vùng ngoại vi bao quanh vùng có dịch hoặc vùng tiếp giáp với vùng có dịch ở biên giới của nước láng giềng đã được cơ quan thú y có thẩm quyền xác định trong phạm vi nhất định tùy theo từng bệnh.

Vùng đệm là vùng ngoại vi bao quanh vùng bị dịch uy hiếp đã được cơ quan thú y có thẩm quyền xác định trong phạm vi nhất định tùy theo từng bệnh.

Kiểm soát giết mổ là việc kiểm tra, xét nghiệm để phát hiện đối tượng kiểm soát giết mổ động vật trước, trong và sau khi giết mổ.

Kiểm tra vệ sinh thú y là việc thực hiện các biện pháp kỹ thuật để phát hiện đối tượng kiểm tra vệ sinh thú y.

* **Hỏi:** **Pháp luật quy định như thế nào về điều kiện kinh doanh thuốc thú y?**

* **Đáp:** Tại điều 39 Pháp lệnh thú y công bố ngày 29/4/2004 quy định về

điều kiện kinh doanh thuốc thú y như sau:

Tổ chức cá nhân kinh doanh thuốc thú y, chế phẩm sinh học, vi sinh vật, hoá chất dùng trong thú y phải có đủ các điều kiện sau:

Có đăng ký kinh doanh thuốc thú y, chế phẩm sinh học, vi sinh vật, hoá chất dùng trong thú y.

Có địa điểm, cơ sở vật chất kỹ thuật để bảo quản, bán hàng đạt tiêu chuẩn vệ sinh thú y.

Người quản lý, người trực tiếp bán thuốc thú y, chế phẩm sinh học, vi sinh vật, hoá chất dùng trong thú y phải có chứng chỉ hành nghề thú y.

Chỉ được kinh doanh thuốc thú y, chế phẩm sinh học, vi sinh vật, hoá chất dùng trong thú y có trong danh mục thuốc thú y được phép lưu hành tại Việt Nam, Danh mục chế phẩm sinh học, vi sinh vật, hoá chất dùng trong thú y được phép lưu hành tại Việt Nam.

BSTY. Nguyễn Văn Huy

Trạm Thú Y Hoài Đức

MÈO VẬT TRONG CHĂN NUÔI

Diệt chuột: Tăng cường nuôi mèo, thường bắt chuột cho mèo ăn quen mùi chuột, hạn chế cho mèo ăn thịt cá để tránh cho mèo chê thịt chuột trở nên lười săn chuột

Diệt ruồi, xua ruồi nặng trong chuồng nhốt bò, lợn: Đốt xông lá bầu khô (khoảng 50 – 100 g) làm ruồi tránh xa. Hoặc có thể dùng lá bầu tươi sắc nước tẩm cho bò, cũng làm ruồi không dám đến bậu vào bò

Có thể tự chế thuốc phun chống ruồi bằng một số lá có hiệu quả rất tốt là: Lá bách bộ 50g, cây nghệ 20g, đàn dành bóng 20g sắc kỹ lấy nước phun hoặc bôi lên cơ thể bò.

Diệt muỗi, xua muỗi trong chuồng gia súc, nhà ở: Đốt xông khói bèo cái khô, lá sả khô, vỏ bưởi khô. Hoặc dùng quả đào lợn hột chín ép lấy nước phun lên các vũng nước tù, bụi cây làm bọ gây không chuyển hoá được thành muỗi.

Thuốc phun diệt muỗi: Cúc trừ sâu 20g, rễ thuốc cá 30g, bách bộ 50g, lá sả 100g, sắc kỹ lấy khoảng 2 lít nước, phun lên những nơi có muỗi, hiệu quả rất tốt, không độc hại đối với người và gia súc.

Phòng rắn đến cắn gia súc: Trồng nhiều cây sả xung quanh chuồng nuôi sẽ ngăn rắn đến và môi trường ít muỗi.

Xua kiến cắn gia súc: Tỏi 30g giã nhỏ, hàn the 50g tán mịn ngâm trong 100 ml rượu trắng phun đẫm lên ổ kiến và đường đi của kiến sẽ xua kiến đi hết và trứng kiến cũng bị ung không nở.

Người sưu tầm: Nguyễn Thị Kim Anh - Trạm Thú y Hoài Đức

MỘT SỐ KINH NGHIỆM NÂNG CAO TỶ LỆ TIÊM PHÒNG CHO GIA SÚC GIA CẦM Ở HOÀI ĐỨC

Nằm liền kề với thủ đô Hà Nội và thị xã Hà Đông, Hoài Đức là Huyện có phong trào chăn nuôi phát triển khá mạnh, đặc biệt là chăn nuôi lợn và gia cầm, đến nay tổng đàn trâu bò có 5430 con, đàn lợn 127.662 con, đàn gia cầm 364.140 con (bằng 60% so với thời điểm trước khi có dịch Cúm gia cầm). Những năm gần đây tỷ lệ tiêm phòng đàn gia súc gia cầm ở Hoài Đức có những chuyển biến tích cực, góp phần đảm an toàn dịch bệnh, thúc đẩy chăn nuôi phát triển.

Nhìn lại những năm 2000 trở về trước, tỷ lệ tiêm phòng đàn gia súc gia cầm thường rất thấp, đàn trâu bò chỉ đạt trên 30%, đàn lợn đạt trên 50% so tổng đàn, tiêm phòng năm sau so với năm trước tăng không nhiều (5 đến 10%). Phương thức tổ chức tiêm phòng ở các xã, thị trấn thường không đều, thậm trí có xã không tổ chức các đợt tiêm phòng do Huyện phát động. Những hạn chế này đã làm cho tỷ lệ gia súc gia cầm ốm, chết cao, ảnh hưởng không nhỏ đến tốc độ phát triển chăn nuôi. Từ năm 2000 trở lại đây, đặc biệt trong năm 2003 và 9 tháng đầu năm 2004 tỷ lệ tiêm phòng đàn gia súc gia cầm của Huyện tăng đáng kể, đến nay tỷ lệ tiêm phòng đàn trâu bò đạt trên 60%, đàn lợn đạt gần 70% so tổng đàn. Hàng năm tỷ lệ tiêm phòng đàn trâu bò tăng trên 30%, đàn lợn tăng 28%, đàn chó tăng 15% so với cùng kỳ. Năm 2003 đã cung ứng trên 1 triệu liều, 9 tháng đầu năm 2004 trên 600 ngàn liều các loại vaccin gia cầm, tăng gấp 2 - 3 lần so với trước đây.

Để có được kết quả trên, trước hết có sự thay đổi về phương thức tổ chức chỉ đạo các đợt tiêm phòng. Nếu như trước đây mỗi đợt tiêm phòng đại trà (xuân hè, thu đông)

thường kéo dài 1 - 2 tháng thì giờ đây toàn Huyện chỉ tổ chức trong 1 - 2 tuần. Trong những ngày này thường trực Huyện uỷ, HƢND, UBND Huyện và các ngành liên quan đi kiểm tra việc tổ chức chỉ đạo tiêm phòng của các xã, thị trấn, động viên những nơi làm tốt, đôn đốc, nhắc nhở nơi yếu kém. Chính qua việc kiểm tra, giám sát này mà giờ đây Hoài Đức không còn xã trắng về việc không tổ chức tiêm phòng.

Công tác tuyên truyền cũng là một vấn đề rất quan trọng, những năm qua Trạm Thú y Hoài Đức đã phối hợp chặt chẽ với Đài truyền thanh, trạm Khuyến nông, các tổ chức đoàn thể đẩy mạnh các hình thức tuyên truyền, tập huấn đến các xã thị trấn. Xây dựng các chương trình tuyên truyền, tập huấn kỹ thuật theo chuyên đề, làm băng catset, tờ rơi, bản tin chuyên ngành để từng bước nâng cao nhận thức cho người dân về công tác phòng chống dịch bệnh. Thường xuyên mời các Công ty, Xí nghiệp sản xuất thuốc thú y tập huấn đến cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi. Nội dung tuyên truyền, tập huấn đi sâu vào các phương pháp phòng trị bệnh và cách sử dụng vaccin phòng bệnh cho gia súc gia cầm. Do làm tốt công tác tuyên truyền, chuyển giao kỹ thuật mà nhận thức của người dân về việc sử dụng vaccin phòng bệnh cho gia súc, gia cầm có những thay đổi đáng kể. Sự đồng tình ủng hộ, chấp hành tốt các đợt tiêm phòng của người dân có vai trò rất lớn làm thay đổi tỷ lệ tiêm phòng chung trên địa bàn Huyện.

Việc thay đổi phương thức cung ứng vaccin đến cán bộ thú y cơ sở và người chăn nuôi những năm qua ở Hoài Đức cũng được quan tâm chú trọng và có bước cải tiến.

Hiện tại Trạm thú y Huyện chỉ quản lý trực tiếp vaccin Đại, LMLM, vaccin trâu bò. Vaccin lợn và gia cầm Trạm đã uỷ quyền cho 21 cửa hàng kinh doanh thuốc thú y ở các xã, thị trấn bán lẻ đến người tiêu dùng. Yêu cầu đối với các cửa hàng này phải đảm bảo có đủ điều kiện về phương tiện, dụng cụ bảo quản và chỉ lấy vaccin từ Trạm thú y Huyện. Trạm thường xuyên kiểm tra, giám sát số lượng và chất lượng vaccin, ngăn chặn hiện tượng vaccin ngoài luồng, vaccin hết hạn, kém chất lượng trôi nổi trên thị trường. Thông qua việc quản lý này đã đảm bảo tính tiện, lợi, phù hợp với cơ chế thị trường và điều quan trọng hơn là đảm bảo chất lượng vaccin cho người tiêu dùng. Những năm qua trên địa bàn Huyện không có trường hợp người tiêu dùng sử dụng phải vaccin ngoài luồng, hết hạn, kém chất lượng, làm ảnh hưởng đến sức khoẻ vật nuôi.

Ngoài những yếu tố trên, Trạm Thú y Hoài Đức rất chú trọng đến việc tiếp thu tiến bộ khoa học kỹ thuật, đưa các loại vaccin mới, hiệu quả vào thực tế sản xuất. Hướng dẫn người dân biết cách ử lý các tình huống khi gia súc, gia cầm có hiện tượng phản ứng sau tiêm phòng để từ đó người dân thêm tin tưởng, yên tâm vào việc tiêm phòng cho gia súc, gia cầm.

Với những kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn, thời gian tới ngành Thú y Hoài Đức tiếp tục phấn đấu nâng cao hơn nữa tỷ lệ tiêm phòng đàn gia súc, gia cầm đồng thời thực hiện đồng bộ các hoạt động chuyên môn, góp phần đảm bảo an toàn dịch bệnh cho người và vật nuôi trên địa bàn Huyện.

Nguyễn Ngọc Sơn

Trạm Thú y Hoài Đức

Mèo nhà có thể nhiễm virus cúm gia cầm

Gần đây, một số hổ ở vườn thú Thái Lan bị chết sau khi ăn thịt gia cầm bệnh. Sau đó, một con báo gấm cũng chết với nguyên nhân tương tự. Vì vậy, WHO cảnh báo các động vật họ mèo có thể nhiễm cúm gia cầm và người dân cần cảnh giác với cả mèo nhà.

Hồi tháng 9, các nhà khoa học Hà Lan cũng đã cảnh báo về nguy cơ động vật họ mèo nhiễm cúm gà.

Tiến sĩ Nguyễn Văn Bình, Phó Cục trưởng Cục Y tế dự phòng và phòng chống HIV/AIDS, cho biết như vậy tại cuộc họp chiều 3/11 của Ban Chỉ đạo quốc gia phòng chống bệnh viêm đường hô hấp cấp và bệnh cúm.

Đại diện của Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn cho biết, từ giữa tháng 10 đến nay không phát hiện ổ cúm gia cầm nào mới ở Việt Nam. Vào cuối tháng 10 ở Bến Lức (Long An) và Gò Công Tây (Tiền Giang) có 2 đàn gia cầm với hơn 3.000 con bị chết. Tuy nhiên, kết quả mổ khám và xét nghiệm cho thấy nguyên nhân không phải là bệnh cúm. Tất cả gia cầm chết bệnh đều đã được tiêu hủy. Tuy nhiên, Bộ Nông nghiệp cũng thừa nhận rằng rất khó xử lý hết mầm bệnh trong môi trường. Về việc tiêm vacxin cho gia cầm theo khuyến cáo của Tổ chức Nông Lương Thế giới, Bộ cho rằng, không nên áp dụng điều này ở Việt Nam, vì việc kiểm soát đàn gia cầm không hiệu quả có thể khiến chúng trở thành ổ virus rất nguy hiểm.

Giáo sư Hoàng Thủy Long, Viện trưởng Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương, cho biết, đến

Ảnh: WHO cảnh báo các động vật họ mèo có thể nhiễm cúm gia cầm và người dân cần cảnh giác với cả mèo nhà.

nay, Việt Nam chưa phát hiện thêm bệnh nhân nhiễm cúm gia cầm mới; số bệnh phẩm được gửi đến viện để xét nghiệm cúm A cũng rất thưa thớt. Tuy nhiên, Việt Nam vẫn phải rất cảnh giác với nguy cơ bệnh bùng phát, nhất là trong mùa đông xuân tới, vì mầm bệnh có thể vẫn tồn tại khá bền vững trong môi trường. Theo giáo sư Long, Tổ chức Y tế Thế giới cũng đang rất lo ngại rằng dịch bệnh có thể kéo dài nhiều năm và virus cúm ngày càng khỏe, đề kháng tốt hơn.

Ông Long cũng khuyến cáo mọi người không nên quá lo lắng trước tình trạng gia tăng bệnh đường hô hấp thời gian qua. Thực ra, gần đây các bệnh viện tiếp nhận nhiều trẻ viêm đường hô hấp (chủ yếu là viêm họng, phế quản) nhưng nguyên nhân là sự thay đổi thời tiết chứ không phải do virus gây dịch nguy hiểm nào. Số ca bệnh cũng không nhiều hơn cùng kỳ những năm trước.

Theo Vnexpress.net

Vịt có thể truyền cúm gà sang người

Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) hôm 29/10 tuyên bố vịt có thể truyền virus cúm gia cầm chết người H5N1 sang người. Phát hiện cho thấy việc khống chế virus này không hề đơn giản.

Ông Klaus Stohr, người đứng đầu chương trình Cúm của WHO cho biết các thí nghiệm tại Mỹ đã có kết quả rằng vịt có thể truyền virus H5N1 với số lượng tương tự như gà. "Chúng tôi phải nói rằng vịt cũng có thể là một nguồn lây nhiễm cúm gia cầm cho con người", ông tuyên bố.

Phát hiện này xác nhận điều mà giới chức y tế Thái Lan và các quốc gia bị ảnh hưởng nặng nề bởi cúm gà đã nghi ngờ trước đó. **Mặc dù cho tới nay người ta chưa phát hiện được ca lây cúm gia cầm nào từ vịt sang người, song sự khẳng định rằng vịt là động vật trung chuyển virus đã làm cho việc loại trừ chủng virus này trở nên khó khăn hơn.**

Không giống như gà bị nhiễm bệnh, những con vịt trong thí nghiệm tại Mỹ vẫn khỏe mạnh bình thường nên rất khó phát hiện sự hiện diện của virus, Stohr cho biết. "Chúng tôi đã từng thông báo ngay từ đầu rằng việc khống chế virus H5N1 là một công việc lâu dài. Chưa bao giờ chúng tôi thấy nhiều quốc gia trên một khu vực địa lý rộng lớn bị căn bệnh này tấn công đến vậy", ông nói.

Theo Stohr, có vẻ như virus đang tăng cường được khả năng chống chịu của nó. Trong các thí nghiệm tại Mỹ, thời gian tồn tại của virus đã tăng gấp 3 lần - 6 ngày so với 2 ngày năm ngoái - khi bị phơi nhiễm với nhiệt độ cao dần. Điều này có thể giải thích tại sao cúm gà tiếp tục lây lan trong mùa hè nóng nực tại châu Á, trong khi thông thường nó kém hoạt động hơn và thường đợi tới thời tiết lạnh của mùa đông mới hoạt động mạnh.

Theo Vnexpress.net

**TRẠM THÚ Y HOÀI ĐỨC (HÀ TÂY),
VIỆN CHĂN NUÔI QUỐC GIA VÀ
CIRAD XIN TRÂN TRỌNG GIỚI**

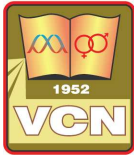
Ban Biên Tập:

Vincent Porphyre (CIRAD)

Nguyễn Ngọc Sơn (Trạm TY Hoài Đức)

Hà Minh Tuấn (Viện Chăn Nuôi)

**ĐT: (84) 4 757 05 21
Fax: (84) 4 757 21 77
Email: vporphyre@hn.vnn.vn**

* Biocid có 4 tác dụng chính:

Tác dụng diệt Virus.

Tác dụng diệt Vi khuẩn.

Tác dụng diệt Nha bào.

Tác dụng diệt Nấm.

* Pha Biocid như thế nào cho đúng ?

Sử dụng trực tiếp trên gia súc, gia cầm: Pha tỷ lệ 1/1000.

Sát trùng chuồng trại, hố sát trùng, phương tiện, máng ăn, máng uống, dụng cụ vắt sữa: pha tỷ lệ 1/400.

Sát trùng vú bò, bầu vú lợn: Pha tỷ lệ 1/600.

Sát trùng dụng cụ giải phẫu, vết thương: Pha tỷ lệ 1/250.

Rửa tử cung cho gia súc cái: Pha tỷ lệ 1/2000.

Pha nước uống cho gia cầm: Pha tỷ lệ 1/2000.

* Hướng dẫn tỷ lệ pha như sau:

Tỷ lệ pha	Cách pha (với 1 lít nước)
1/250	4 ml Biocid – 30
1/500	2 ml Biocid – 30
1/1000	1 ml Biocid – 30

* Chú ý khi sử dụng Biocid:

Không được khuấy thuốc bằng tay.

Trong trường hợp thuốc bắn vào mắt nên rửa bằng nước sạch.

Không được sử dụng dung dịch Biocid- 30 nguyên chất sát trùng bầu vú.

Không pha trộn Biocid-30 với các chất hữu cơ khác.

VUI CƯỜI

* Trên một đảo hoang có bốn người đàn ông, một người 30 tuổi, một người 40 tuổi, hai người kia 50 và 60 tuổi.

Một hôm, lần đầu tiên họ thấy ở hòn đảo bên cạnh thấp thoáng có bóng phụ nữ.

Người đàn ông 30 tuổi nhảy ùm xuống nước bơi về phía đó.

Người 40 tuổi ngấm nghĩ một lúc rồi đi đóng bè.

Người 50 tuổi kể cả nói : " Ôi dào, rồi họ khắc sang đây".

Người 60 tuổi ngạc nhiên bảo : " Các anh làm gì mà nhón nháo lên thế! ứng đây nhìn sang cũng đã rõ lắm rồi còn gì ..."

*****

Ông có dừng lại ngay không nào ? - cô bác sĩ tâm thần học kêu lên. - Ông làm cái gì thế hả ?

- à, đây chỉ là cách tôi chúc mừng thành công của cô, - ông bệnh nhân đáp, - và chúng tỏ rằng cô đã chữa cho tôi khỏi hẳn được mặc cảm nhút nhát đã làm cho tôi luôn bị thất bại trong tình yêu.

*****

Bác sĩ tâm thần nói với vợ bệnh nhân :

- Thưa bà, lẽ ra bà phải đưa ông nhà tới gặp tôi từ lâu rồi mới đúng.

- Nhưng mà, thưa bác sĩ, chùng nào ông ấy còn tỉnh táo dù chỉ một chút, là ông ấy vẫn nhất quyết không chịu đi khám bệnh.

ST

Trong số này chúng tôi có sử dụng một số bài từ trang Web "http://www.mard.gov.vn" của Bộ Nông Nghiệp và Phát Triển Nông Thôn nhằm đem tới cho quý vị độc giả trong

Trang thông tin chính thức của Bộ Nông nghiệp và PTNT

THÔNG TIN THÚ Y do Trạm Thú Y Hoài Đức, Viện Chăn Nuôi Quốc Gia và CIRAD thực hiện.